

**มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของ
นักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**
**Measures to Prevent and Resolve the Quarrel of Vocational Students
in Bangkok and Vicinity**

นวรรตน์ ทรงเกียรติกุล / Nawarat Songkiatkul¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุของปัญหา 2) หาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหา และ 3) นำเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสมวิธี เริ่มด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง 7 กลุ่ม 35 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา 3 กลุ่ม จำนวน 435 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สาเหตุของปัญหาการทะเลาะวิวาทเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคล (ภายใน) และปัจจัยสภาพแวดล้อม (ภายนอก)
2. แนวทางป้องกันปัญหามี 5 แนวทาง โดยสถาบันอาชีวศึกษา ครอบคลุม กระบวนการยุติธรรม และกฎหมาย และภาคสังคมอื่น และ 1 แนวทางการแก้ไขและบำบัดฟื้นฟู
3. มาตรการแบ่งเป็นมาตรการป้องกันการทะเลาะวิวาทมี 9 มาตรการ ได้แก่ 1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 2) พ่อแม่ผู้ปกครอง 3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 4) สถาบันอาชีวศึกษาต่างๆ 5) ผู้บริหารสถาบัน 6) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย 7) การจัดสภาพแวดล้อม 8) กระบวนการคัดเลือกและพัฒนาครูฝ่ายปกครองและครูที่ปรึกษา และ 9) มาตรการแก้ไขปัญหาและบำบัดฟื้นฟูภายหลังจากเกิดการทะเลาะวิวาท

คำสำคัญ: มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหา การทะเลาะวิวาท นักเรียนอาชีวศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา (การบริหารงานยุติธรรมและสังคม) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the causes of the clashes; 2) to find the way in preventing and resolving the clashes; and 3) to present the potential solutions in preventing and resolving the clashes of vocational students in Bangkok and vicinity. A mixed research method was used in this research. In qualitative research, data collecting was done through in-depth interviews conducted with 7 groups of key informants, totaling at 35 interviewees which were from the purposive sampling. Content Analysis was used. In the quantitative method, data was gathered through the use of surveys taken by 3 sample groups. These sample groups included a total of 435 participants, Data Analysis was used Statistics by Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and Exploratory Factor Analysis.

The research finding were as follows:

1. The causes of the conflicts came from 2 factors; mainly personal factors (inside factors) and social factors (outside factors).
2. There were 5 ways of potential solutions which were from the vocational schools, the families of the students, the judicial system, the law, and the way of maintaining and rehabilitation.
3. There were 9 preventive measures to prevent and resolve the quarrel which were 1) to create a strong network of connections, 2) the preventive measures from parents, 3) from the office of the board of vocational training, 4) from the vocational schools, 5) from the board of directors of the vocational schools, 6) from the judicial system and law, 7) the creation of positive environments, 8) the Excellent Teachers in school faculty were needed, and 9) the post-incident measures was Problem-Solving and rehabilitation.

Keywords: measures to prevent and resolve, the quarrel, vocational students

บทนำ

การทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา หรือ “การยกพวกตีกัน” เป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมที่ปรากฏให้เห็นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และสถานการณ์ยังคงทวีความร้ายแรงมากขึ้น ทั้งจำนวนครั้ง ระดับ

ความรุนแรง และวิธีการที่แตกต่างไปจากเดิม โดยไม่เลือกเวลาและสถานที่ ทั้งมีการพัฒนาอาวุธที่ก่อให้เกิดความเสียหายขยายวงกว้างขวางขึ้น (อภิญา ติสสะมาน, 2558, หน้า 150-153) ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างการบาดเจ็บ และความสูญเสียให้แก่คู่กรณีเท่านั้น แต่ยังส่งผล

กระทบกับประชาชนที่สัญจรบนท้องถนนและใน
ที่สาธารณะที่ต้องตกเป็นเหยื่อความรุนแรง
ได้รับบาดเจ็บ เสียชีวิต สร้างความตื่นตระหนก
หวาดกลัว คุกคามต่อความปลอดภัยในชีวิต
ทรัพย์สิน และบั่นทอนความสงบสุขในสังคมจน
ไม่อาจประเมินค่าความเสียหายได้ (รุจิราพร
หงส์ทอง, 2550, หน้า 1)

สถานการณ์ดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึง
ความอึกเขม คึกคะนอง และไม่มีความเกรงกลัว
ต่อกฎหมายบ้านเมืองมีแนวโน้มเป็นภัย
อาชญากรรมร้ายแรง ในปัจจุบันรัฐบาลพลเอก-
ประยุทธ์ จันทร์โอชา และคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติ (คสช.) ตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม
2557 เป็นต้นมา ยังคงประสบกับปัญหาการ
ทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑลอยู่ต่อเนื่อง ทำ
ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ออกคำสั่งที่
30/2559 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและ
นักศึกษา โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา
44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 เมื่อวันที่ 21
มิถุนายน 2559 เพื่อควบคุมและขจัดปัญหานี้ให้
หมดไป (ราชกิจจานุเบกษา, 2559, เล่ม 133
ตอนพิเศษ: 10-11)

ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ในเบื้องต้นนั้น งานวิจัยของ สุภชา พรหมศร
(2554, หน้า 124) พบว่าโครงการคาราวาน
ความดีอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมผ่าน
กิจกรรมกลุ่ม เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนา
การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่อชุมชน ค่าย
พัฒนาสังคมซ่อมแซมสร้างห้องสมุดของ
วิทยาลัยหรือชุมชนในต่างจังหวัด และกิจกรรม

ด้านกีฬา ที่เน้นการวางแผน ลงมือปฏิบัติการ
ประเมินผลวิธีการ และการพูดคุยให้ข้อเสนอแนะ
เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน จะเกิดการ
ปรับเปลี่ยนอัตมโนทัศน์ (Self Concept) มอง
ตนเองในด้านบวก มีความรู้สึกเห็นคุณค่าใน
ตนเอง (Self Esteem) สอดคล้องกับ ทิตติพงษ์
สุทธิรัตน์ (2550, หน้า 93) และยิ่งภัสสร พิมพิสัย
(2555, หน้า 61) พบว่า การสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างสถาบัน ปลูกฝังจิตสำนึกในการมอง
อนาคตอย่างมีเป้าหมาย สร้างวัฒนธรรมใหม่ให้
ความสำคัญเรื่องระเบียบวินัยและผลการเรียน จัด
กิจกรรมนอกหลักสูตร สร้างบรรยากาศทาง
วิชาการและสภาพแวดล้อมที่น่าเรียนรู้ ผู้บริหาร
ครูและเจ้าหน้าที่ร่วมมือกันในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหา เมื่อนักเรียนทำผิดให้ว่ากล่าว
ตักเตือนหรือคาดโทษด้วยวิธีสร้างสรรค์เป็น
กัลยาณมิตร นักเรียนมีปัญหามีความสามารถเปิดใจ
ปรึกษาปัญหา กับครูฝ่ายปกครองให้ช่วยเหลือ
แก้ไขด้วยความเป็นธรรม โดยมีเครือข่าย
นักเรียนนักศึกษารุ่นปัจจุบันและรุ่นพี่ที่มีความ
จริงใจต่อกันจะสามารถช่วยป้องกันแก้ไข
เหตุการณ์ได้

จากเหตุผลที่กล่าวมาจึงมีความจำเป็น
ที่ต้องศึกษาวิจัยเพื่อค้นหามาตรการป้องกัน
แก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน
อาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑลที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม
นำมาใช้ควบคู่ไปกับคำสั่งของ คสช. เพื่อลด
วิกฤตการณ์ ทำให้ประเทศชาติสงบสุขและ
พัฒนาไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล
3. เพื่อนำเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาตัวแปรที่ศึกษา คือ 1) สาเหตุของปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา 2) แนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา 3) มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม ด้านพื้นที่ คือ พื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล 5 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรสาคร และสมุทรปราการ ด้านระยะเวลาตั้งแต่ พฤษภาคม พ.ศ.2557-พฤศจิกายน พ.ศ.2559 รวมระยะเวลา 2 ปี 6 เดือน

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ พบว่าองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) (1995, p. 4) ให้ความหมายพฤติกรรมทะเลาะวิวาทไว้ว่า เป็นการใช้กำลังหรือแสดงอำนาจอย่างจงใจเพื่อข่มขู่ คุกคามผู้ที่ต่อต้านตนเองหรือผู้อื่น

กลุ่มหรือชุมชน ผลลัพธ์ คือ เกิดการบาดเจ็บทางร่างกาย มีการทำร้ายจิตใจด้วยวาจา เป็นการกีดกันและขัดขวางการพัฒนาการในทุกด้าน ลักษณะพฤติกรรมทะเลาะวิวาทนั้น สุกัลยา อนุชิตไพสิน (2527, หน้า 75-76) แบ่ง 2 ด้าน คือ การทะเลาะวิวาทด้านคำพูดได้แก่ พูดจาตว่า ประชดประชัน พูดทำทหาย ข่มขู่ว่าจะทำร้ายร่างกาย และด้านการกระทำ เป็นการแสดงออกหรือการกระทำในลักษณะที่รุนแรงกว่าปกติ ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งตนเอง ผู้อื่นและทรัพย์สิน

ในสวนสาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมมี 4 แนวคิด (1) การทะเลาะวิวาททางจิตวิทยา จากตัวนักเรียนหรือปัจจัยภายในตนเองเป็นความผิดปกติทางบุคลิกภาพ (Personality Disorders) Lahey (2007, p. 563) แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ 1) Schizoid P.D. เป็นความผิดปกติทางจิตใจ และ 2) Antisocial P.D. เป็นพวกที่ขาดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในการใช้ความรุนแรง (2) ครอบครัว (3) กลุ่มเพื่อน โสภาก ชูพิกุลชัย ชีปลมันน์ ราชบัณฑิต (จิตวิทยา) (2548, หน้า 200) ได้กล่าวถึงช่วงวัยรุ่นที่มีการเจริญเติบโต และเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทุกด้าน ให้ความสนใจและความสำคัญกับเพื่อน ต้องการมีเพื่อนและการยอมรับ (4) สื่อและสิ่งแวดล้อม

ในด้านการป้องกันปัญหาพฤติกรรมทะเลาะวิวาท (Swanson, et al., 2010, p. 409-410) ที่ได้กล่าวถึงผลงานวิจัยหลายชิ้นทางด้านอาชญาวิทยา จิตวิทยาและสังคมวิทยาที่ได้พยายามหาแนวทางป้องกันปัญหาการทะเลาะวิวาททำได้โดย 1) พ่อ แม่และครอบครัวต้องใส่ใจสังเกตพฤติกรรม การคบเพื่อนและร่วมพูดคุยเพื่อลดหรือกำจัดความรุนแรงอย่างสม่ำเสมอ

ต้องเป็นตัวอย่างในการรับมือกับปัญหาต่างๆ โดยไม่ใช้ความรุนแรง สอนให้รู้ผลกระทบหรือโทษของการใช้ความรุนแรง และห้ามพกพาอาวุธอย่างเด็ดขาด 2) การสังเกตและคัดกรองนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดการทะเลาะวิวาทโดย พ่อ แม่ ครูและเพื่อน 3) โครงการสร้างเสริมความภาคภูมิใจของตนเอง (Self esteem) ก่อให้เกิดการตระหนักรู้คุณค่าและเชื่อมั่นในตนเอง (Self confidence) แต่ถ้าหากยังเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทขึ้นอีก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาทางแก้ไขให้เกิดผลกระทบในวงแคบที่สุด มีแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคือยุทธศาสตร์ทางเลือก 2 วิธีการ คือ (1) ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) และ (2) ยุติธรรมชุมชน (Community Justice) หรือยุติธรรมชุมชนของอาชีวศึกษา (Vocational Community Justice)

แนวคิดเกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟู ควรใช้การบำบัดฟื้นฟูนักเรียนผู้กระทำผิดเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับการได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์นั้นๆ ประกอบด้วย 2 แนวคิดคือ (1) แนวคิดเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแนะนำเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล และ (2) การให้คำปรึกษาแนะนำเป็นรายบุคคล โดยใช้วิธีจิตบำบัดชนิด Satir Model ที่เน้นการปรับเปลี่ยนแก้ไขพฤติกรรมด้วยตนเอง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาผู้วิจัยนำเสนอ 2 กลุ่มทฤษฎี คือ 1) กลุ่มทฤษฎีทางจิตวิทยา (Psychological Theories) ประกอบด้วยทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่น ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีบุคลิกภาพ (Personality Theory) และทฤษฎีจิตวิทยาแบบ

มนุษยนิยม (Humanism Theories) เพื่อใช้อธิบายปัจจัยภายในตัวบุคคล คือ ปัญหาภายในจิตใจ อันสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ชีวิต ความยุ่งยากและการถูกกดดันที่เกิดในวัยเด็ก และ 2) กลุ่มทฤษฎีทางอาชญาวิทยาและสังคมวิทยา (Criminological and Humanistic Theories) ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีวิวัฒนาการของอัลเบิร์ต เค. โคเฮน ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันของเอ็ดวิน ชัทเธอร์แลนด์ ทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict Theory) ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมของ ทราวิส เฮอร์ช และ ทฤษฎีติดตรา (Labeling Theory) เพื่อใช้อธิบายปัจจัยภายนอกหรือสภาพแวดล้อม อันเป็นสาเหตุสำคัญอย่างยิ่งที่จะกระตุ้นหรือเร่งเร้าให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือประกอบอาชญากรรมได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) เริ่มด้วยวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ให้ได้ข้อมูลสาเหตุ แนวทาง การป้องกันแก้ไข รวมทั้งมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาท จากนั้นจึงสังเคราะห์แบบสอบถามขึ้นมาโดยอาศัยฐานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และข้อมูลจากการวิเคราะห์คำสัมภาษณ์ นำไปใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและประชากร

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) กลุ่มอดีตนักเรียนอาชีวศึกษาที่ต้องโทษจากคดีทะเลาะวิวาทในบ้าน “กรุณา” 7 คน 2) กลุ่มนักเรียนที่เคยอยู่ในเหตุการณ์ทะเลาะวิวาท 5 คน 3) กลุ่มนักเรียนรุ่นพี่ที่เคยอยู่ในเหตุการณ์ทะเลาะวิวาท 5 คน 4) กลุ่มครูที่ปรึกษาหรือครูฝ่ายปกครอง 5 คน 5) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษา 5 คน 6) กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท 5 คน และ 7) กลุ่มตัวแทนนักวิชาการด้านอาชญาวิทยา จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น และผู้บริหารหอพักคุณธรรมเอกชน 1 คน รวม 35 คน

ประชากร คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน 3 กลุ่ม 3,281 คน คือ 1) กลุ่มผู้บริหารหรือครูจากสถาบันอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่มีรายชื่ออยู่ในกลุ่มที่สุ่มเสี่ยงต่อการก่อเหตุทะเลาะวิวาท 42 แห่ง 1,850 คน 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ ป้องกันและปราบปรามรวม 13 สถานี จำนวน 850 นาย 3) ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว 7 ศาล จำนวน 581 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 3 กลุ่มข้างต้น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5 (รวมประชากรทั้งหมด 3,281 คน) คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างอย่างต่ำ 357 คน แต่เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการให้ข้อมูลที่อาจไม่สมบูรณ์ และเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร จึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน แต่เมื่อเก็บข้อมูลแล้วเสร็จ ได้รับ

แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับมา 435 ชุด ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ใช้ 3 กลุ่มอาชีพ เป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้นภูมิ และใช้การกำหนดโควตา (Quota Sampling) คำนวณตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่มอาชีพ

สำหรับการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการวิจัยและสามารถยุติได้ทันที การนำเสนอในภาพรวมและข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายทิ้งใน 1 ปี หลังจากการเผยแพร่ผลงานวิจัย

งานวิจัยนี้ผ่านการรับรองโครงการวิจัยโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสวนดุสิตเรียบร้อยแล้ว

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. วิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) มีคำถามครอบคลุมประเด็นในเรื่องมาตรการป้องกันแก้ไข สาเหตุ และแนวทางป้องกันแก้ไข ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมดูษฏินิพนธ์ช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมและความเหมาะสมของการใช้ภาษา และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ช่วยพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลใช้การ

ตรวจสอบสามเส้า (triangulation) ด้านข้อมูล (data triangulation) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 กลุ่ม จำนวน 35 คน

2. การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ในชื่อว่า “แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล” ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence: IOC) ข้อคำถาม 65 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.58-1.00 ซึ่งเกินกว่า 0.50 ถือว่ามีค่าความเที่ยงตรงในเกณฑ์เหมาะสมรวมทั้งปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ตามคำแนะนำ นำไปทดลองใช้ (Try out) กับตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน วิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า $r \geq 0.20$ (แบบสอบถามมีค่า r อยู่ระหว่าง .31 ถึง .71) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยการใช้สูตรคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นรายบุคคลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 35 คน เน้นพูดคุยแบบเจาะลึก แสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระ และผู้วิจัยได้ให้คำสัตย์ในการระมัดระวังที่จะไม่เปิดเผยตัวตนหรือกระทำการใดๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อทางลบ จากนั้นนำข้อมูลมาถอดเทปเป็นคำสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อความ ประมวลผลและสังเคราะห์เนื้อหา

2. ข้อมูลเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ เก็บภาคสนามด้วยตนเองโดยขอความร่วมมือจากตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ช่วยแจกจ่ายและจัดเก็บและจัดส่งไปและกลับทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปโดยจำแนกประเภทข้อมูลการวิเคราะห์ แปลความหมาย สรุปผล และสังเคราะห์ข้อมูล จัดทำเป็นตาราง และแผนภาพสรุปที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสาเหตุ แนวทาง และมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา และนำไปใช้สร้างแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ สำหรับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ (1) เพศ (2) วุฒิการศึกษา (3) กลุ่มอาชีพ (4) อายุงาน และ (5) จำนวนครั้งของประสบการณ์ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือมีส่วน

เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกรณีมีการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ใช้สถิติขั้นพื้นฐานคือสถิติเชิงพรรณนา คือ แจกแจงความถี่ และร้อยละ ในส่วนของข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อมาตรการ 65 ข้อ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรตามที่มีลักษณะสัมพันธ์กัน 65 ข้อ ตัวแปรใดที่มีค่าความสัมพันธ์ น้อยกว่า $+ .50$ จะถูกตัดทิ้งไป (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 529) จะทราบถึงน้ำหนักขององค์ประกอบและตัดองค์ประกอบใดที่มีค่าน้ำหนักน้อยกว่า .30 (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่น้อยที่สุดที่สามารถยอมรับได้คือ .30 - .40) (Hair, Jr. et al., 2010, p.112)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่าสาเหตุการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 สาเหตุหลัก คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลหรือปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม ขาดวินัยในตนเอง มีความคิด ความเชื่อและค่านิยมในทางผิดเกี่ยวกับเรื่องศักดิ์ศรีสถาบัน ความต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่มอ้างอิง (เพื่อน รุ่นพี่ และครู) รู้เท่าไม่ถึงการณ์ มีประสบการณ์การทะเลาะวิวาทในอดีตต้องการแก้แค้น การขาดเป้าหมายในชีวิต ขาดความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง ใช้สารเสพติดและแอลกอฮอล์ และสาเหตุอื่น เช่น เห็นแก่ตัว เรื่องชู้สาว และถูกทำให้เสียหน้า และ 2) สภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอก 6 ปัจจัย

ประกอบด้วย ครอบครัว กลุ่มอ้างอิง (เพื่อน รุ่นพี่และครู) สถานศึกษา สภาพแวดล้อมทางชุมชน/สังคม สื่อและเทคโนโลยีการสื่อสารต่างๆ และกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

2. ผลการศึกษาแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาแบ่งออกเป็น 5 แนวทาง คือ

- 1) สถาบันอาชีวศึกษา โดยผู้บริหารควรเอาใจจริงเอาใจในการแก้ปัญหา มีการสร้างเครือข่ายร่วมกัน ปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู จัดกิจกรรมปลูกฝังความเชื่อศรัทธาและค่านิยมที่ถูกต้อง คัดกรองและทำแผนแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล และติดตั้งกล้องวงจรปิด
- 2) ครอบครัว พ่อแม่ควรใช้เวลาและความเอาใจใส่กวดขันบุตรหลานเรื่องระเบียบวินัย สอดส่องพฤติกรรมและแจ้งเบาะแส หมั่นหาความรู้ให้เข้าใจด้านการพัฒนาการช่วงวัยรุ่นเพื่อสื่อสารและเหนี่ยวนำเด็กไว้ได้
- 3) กระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ทำโดยเพิ่มทลงโทษการพกพาอาวุธให้รุนแรงขึ้น และมีตำรวจในท้องที่ตั้งสถานศึกษารับผิดชอบตรงต่อเนือง และรวดเร็ว
- 4) ภาคสังคมอื่นๆ ได้แก่ ภาคเอกชน องค์กรศาสนา และสื่อต่างๆ อาทิภาคเอกชนเปิดพื้นที่แสดงผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน สื่อมวลชนเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดี และองค์กรทางศาสนาจัดกิจกรรมขัดเกลาจิตใจอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และ
- 5) การแก้ไขปัญหาลบและบำบัดฟื้นฟูจากผู้ที่เกี่ยวข้องภายหลังเกิดเหตุการณ์ต้องจัดการเจรจาไกล่เกลี่ยเชิงสมานฉันท์จัดทำแผนแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องและหลังฟ้อง โดยศาลเยาวชนและครอบครัว และมีหน่วยงานศูนย์ร่วมที่รับแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู

นักเรียนที่สถาบันอาชีวศึกษาและบ้านไม่สามารถดูแลได้

3. การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบสรุปเป็นมาตรการป้องกันแก้ไขที่เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพได้ 9 มาตรการ คือ 1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษากับกลุ่มบุคคลภายนอก อาทิ สื่อมวลชน ช่วยในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ทางบวก องค์กรภาคเอกชน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตร่วมกันอย่างสันติสุข สถาบันศาสนา จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การควบคุมอารมณ์โกรธ รู้จักให้อภัย ประสานงานกับผู้นำชุมชน และชาวบ้านแจ้งเบาะแสเหตุรุนแรง เป็นต้น 2) พ่อแม่ผู้ปกครอง ควรพัฒนาทักษะการอบรมให้มีการสื่อสารที่ดี เรื่องวินัย การคบเพื่อน การใช้เวลาว่าง ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น มีความเมตตา เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ควบคุมดูแลติดตามพฤติกรรม จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ด้วยความรัก และความผูกพันต่อกัน 3) สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) ควรกำหนดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง เปิดพื้นที่ให้นักเรียนมีโอกาสดูแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ กำหนดเป็นนโยบายสร้างความปรองดองสมานฉันท์ระหว่างสถาบันที่มีตำนานหรือมีปัญหาขัดแย้งกันอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง 4) สถาบันอาชีวศึกษา ควรตรวจตราการพกพาอาวุธของนักเรียนอย่างเข้มงวดกวดขันและสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนรู้จัก “คิดเป็น” เพื่อแยกแยะ ผิด ชอบ ชั่ว ดี และเลือกทำสิ่งที่ถูกต้อง จัดทำค่ายเพื่อความ

ปรองดอง (Reconciliation Camp) ปรับเปลี่ยนเจตคติ ความเชื่อ และสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง จัดทำโครงการ “เสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว” เป็นรายบุคคลโดยใช้วิธีการบำบัดรักษาและฟื้นฟูชนิด Satir Model 5) ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ควรกระตุ้นความร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหา และเข้มงวดกวดขัน เอาใจใส่ดูแล เรื่อง ความประพฤติของครูและนักเรียน วางระเบียบและบทลงโทษที่ชัดเจน สนับสนุนกิจกรรมสานสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาด้วยกัน จัดสวัสดิการ สร้างขวัญกำลังใจเป็นพิเศษให้กับครู ฝายปกครองและครูที่ปรึกษา 6) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ควรมีเจ้าหน้าที่ตำรวจรับผิดชอบโดยตรงโดยร่วมมือกับครูฝายปกครองจัดทำประวัตินักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตรวจตรากวดขันการพกพาอาวุธและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างจริงจัง ใกล้เคียงและสม่ำเสมอ เพิ่มบทลงโทษเรื่องการพกพาอาวุธของนักเรียนให้รุนแรงขึ้น 7) การจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันอาชีวศึกษา อาทิเช่น จัดโค้ชวัยรุ่น (Teenage Coach) เพื่อคอยให้คำปรึกษาแนะนำ จัดภูมิทัศน์ภายในให้สวยงาม เป็นระเบียบ ไม่มีมุมอับลับตาและติดตั้งกล้องวงจรปิดทั้งภายในและภายนอก จัดเตรียมอุปกรณ์ดนตรี และ/หรืออุปกรณ์กีฬา หลากหลาย 8) กระบวนการคัดเลือกและพัฒนาครูฝายปกครองและครูที่ปรึกษา โดยการคัดเลือกบุคคลที่มีบุคลิกภาพเข้มแข็งมีจิตวิญญาณความเป็นครู มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าถึงง่าย เป็นกันเอง อบรมความรู้ด้านจิตวิทยาวัยรุ่นและเทคนิคการให้คำปรึกษาแนะนำ และ 9) การแก้ไขปัญหาและการบำบัด

ฟื้นฟูภายหลังเกิดการทะเลาะวิวาท อาทิ ขอใช้กระบวนการของศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำและการประสานการประชุมกลุ่มเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็ก เยาวชน และครอบครัว (The Counseling and Conferencing Center) ของศาลเยาวชนและครอบครัว นำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้แก้ไขบำบัดฟื้นฟู จัดให้มีการไกล่เกลี่ยเชิงสมานฉันท์และยุติธรรมชุมชนวิทยาลัยฯ ให้ความร่วมมือในการสืบสวนจับกุมผู้ก่อเหตุด้วยความรวดเร็วเสมอภาคและเป็นธรรม เพื่อตัดวงจรแก้แค้นเอาคืน

สรุปและอภิปรายผล

1. สาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาคือ

- 1) สาเหตุส่วนบุคคลหรือปัจจัยภายในตนเอง อธิบายด้วยทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่นซึ่ง โสภา ชูพิกุลชัย ชปีลมันน์ (2548, หน้า 141) และสมภพ เรื่องตระกูล (2551, หน้า 17) ระบุว่า เป็นวัยของพายุบูแคมและความกดดันทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของ Sigmund Freud ที่อธิบายว่าเกิดความบกพร่องในด้านพัฒนาการของ Ego หรือ Superego ทำให้ขาดความสามารถควบคุมสันดานดิบหรือ Id (Lahey, 2007, p. 466-467)
- 2) สาเหตุจากปัจจัยภายนอกที่เกิด 6 ปัจจัย ประกอบด้วย (2.1) สาเหตุจากครอบครัว อธิบายโดย Patterson (2008, p. 565-566) ว่า ช่วงวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมที่ต่อต้านกฎเกณฑ์ กฎหมาย และสังคม จะหยุดเมื่อพ้นช่วงวัยรุ่น แต่บางกลุ่มยังติดเป็นนิสัย มีแนวโน้มขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว พ่อแม่ขาดทักษะในการเลี้ยงดู นิยมใช้ความรุนแรง บางครั้งมีการ

ทำร้ายร่างกาย หรือทะเลาะวิวาทให้ลูกเห็น สอดคล้องกับ Caron (1998, p. 69-71) อธิบายว่า เยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับความรุนแรง ถ้าพ่อแม่ ผู้ปกครองตระหนักว่าเป็นความผิดและต้องรับผิดชอบ จะบำบัดแก้ไขและป้องกันปัญหาการกระทำผิดซ้ำได้ง่ายขึ้น (2.2) สาเหตุจากกลุ่มอ้างอิง (เพื่อน รุ่นพี่และครู) โสภา ชูพิกุลชัย ชปีลมันน์ ราชบัณฑิต (จิตวิทยา) (2548, หน้า 200) ได้กล่าวถึงวัยรุ่นว่า สนใจและให้ความสำคัญและต้องการการยอมรับจากเพื่อนมาก ถ้าครอบครัวให้ความรักที่ไม่เหมาะสมและเพียงพอจะแสวงหาความรักความภาคภูมิใจ อยากมีความรู้สึกเป็นคนสำคัญ และสร้างการตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองจากกลุ่มเพื่อน เกิดโอกาสเสี่ยงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Albert Bandura ที่กล่าวถึงพฤติกรรมและบุคลิกภาพเกิดจากการเรียนรู้และเลียนแบบคนอื่นในสังคมเช่นครอบครัว เพื่อนและวัฒนธรรม (Lahey, 2007, p.225) (2.3) สาเหตุจากสถานศึกษา อธิบายด้วยทฤษฎีวิวัฒนาการของ Albert K.Cohen ที่กลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาพยายามสร้างวัฒนธรรมขึ้นใหม่ให้คนในสังคมยอมรับและให้ความสำคัญ (อัณฑพ ชูบำรุง และอุษิษา เลิศโตมรสกุล, 2555, หน้า 212- 214) และทฤษฎีจิตวิทยาแบบมนุษยนิยมของ Abraham Maslow อธิบายว่าเหตุจูงใจคือความต้องการเกียรติยศและศักดิ์ศรีตามลำดับขั้นความต้องการ (wikipedia.org, 2558) (2.4) สาเหตุจากสภาพแวดล้อม ทางชุมชนและสังคม และ (2.5) สื่อและเทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่ง โสภา ชูพิกุลชัย ชปีลมันน์ (2548, หน้า 143-144) กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมข้อมูลสารสนเทศ

และการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงอย่างสะดวก และรวดเร็ว chat และ share ผ่านระบบ อินเทอร์เน็ต ความเครียดสะสมจากการดำเนินชีวิตที่ต้องเร่งรีบและมีการแก่งแย่งแข่งขันสูง สร้างแรงกดดันด้านอารมณ์มากกว่าวัยรุ่นในยุคที่ผ่านมา เป็นสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง และการทะเลาะวิวาท และ (2.6) สาเหตุจากกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย เพราะอัตราโทษปรับในเหตุกระทำผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการพกพาอาวุธตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 21) พ.ศ.2551 อาทิ มาตรา 371 มาตรา 372 มาตรา 376 และมาตรา 379 จัดอยู่ในภาค 3 หลุโทษ เช่นพกมีด เมื่อจับกุมจะปรับเป็นเงินเพียง 100 บาทเท่านั้น อธิบายได้ด้วยทฤษฎีป้องกันหรือการยับยั้งชั่งใจ (Deterrence Theory) หากการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด แนนอน รวดเร็ว และ บทลงโทษที่รุนแรง รวมทั้งมีโอกาสถูกจับกุมสูง จะเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย และยับยั้งนักเรียนให้ทำผิดน้อยลงหรือไม่กระทำผิด

2. แนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาแบ่งออกเป็น 5 แนวทางคือ ป้องกันประกอบ ด้วย 2.1) สถาบันอาชีวศึกษา อธิบายโดยทฤษฎี การควบคุมทางสังคมของ ทราวิสเฮอร์ชี่ (Travis Hirschi) (อึ้งณพ ชูบำรุง และอุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2555) ที่เชื่อว่าผู้กระทำความผิดมีความรู้สึกในจิตใจอยากจะทำผิดแต่ถ้าหากการควบคุมทางสังคมมีประสิทธิภาพเพียงพอจะไม่กระทำความผิดขึ้น 2.2) ครอบครัวยุติธรรม อธิบายได้โดยทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่น ทฤษฎีบุคลิกภาพ (Personality Theory) ของอัล-พอร์ท ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social

Learning Theory) ของแบนดูรา ว่าบุคคลและสิ่งแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลต่อตัวตน พฤติกรรมและ การพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของเด็ก วัยรุ่นที่มีความฉลาด ภาควุฒิในตนเอง และมีความสามารถในด้านต่าง ๆ จะมีความสุข จิตดี และรับมือกับปัญหาและความเครียดได้ดี สอดคล้องกับยิ่งภัสสร พิมพิสัย (2555) พบว่า การป้องกันปัญหาทะเลาะวิวาท ต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อน บิดามารดาต้องเป็นแบบอย่างที่ดี สอนให้หลีกเลี่ยงการทำผิด เคารพกฎหมายและศีลธรรม ไม่ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย สร้างความอบอุ่น เป็นกัลยาณมิตร พุดคุยปรึกษาหารือแก้ปัญหา ร่วมกันเมื่อทำผิดให้อภัย ให้กำลังใจและโอกาสปรับปรุงตัว รับฟังความคิดเห็น มีความยุติธรรม และมีเวลาให้กัน (2.3) กระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย อธิบายด้วยทฤษฎีป้องกันหรือการยับยั้งชั่งใจ (Deterrence Theory) ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของคน หลักการสำคัญคือคนจะไม่กระทำผิดถ้าบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด บทลงโทษที่รุนแรง หรือมีโอกาสถูกจับกุม (พรชัย ชันดี, 2538, หน้า 213-234) (2.4) ภาคสังคมอื่น คือภาคเอกชน องค์กรศาสนา และสื่อต่างๆ อธิบายได้จากทฤษฎีการควบคุมทางสังคมของ ทราวิส เฮอร์ชี่ (Travis Hirschi) ต้องสร้างความผูกพัน ความเชื่อ การผูกมัดตนเองกับแบบแผนที่ถูกต้องกับบุคคลหรือสถาบันอันเป็นที่รักเคารพนับถือ เช่น พ่อแม่ วิทยาลัย วัด เพื่อนและครอบครัว ความศรัทธาอย่างลึกซึ้งในคุณค่าของชีวิต การนับถือศาสนา ใช้เวลาเล่าเรียนเพื่อสร้างเกียรติยศชื่อเสียงให้แก่ตนเอง และการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สนใจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตาม

เป้าหมายที่ตั้งไว้ (อรรถพร ชูบำรุง และอุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2555, หน้า 225) และ (2.5) แนวทางแก้ไขปัญหาและบำบัดฟื้นฟูจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ข้ออธิบายผ่านทฤษฎีติดตรา (Labeling Theory) หากผู้ปกครองและสถาบันอาชีวศึกษาไม่ติดตราหรือประณามเด็กที่กระทำผิด แต่ให้ความรัก ความเข้าใจ การเห็นใจ ให้อภัยและให้โอกาส กระตุ้นส่วนดี สนับสนุนความสามารถและ จุดเด่นของเด็กแทน จะช่วยแก้ไขปรับปรุง พฤติกรรมให้ดีขึ้นได้ และงานวิจัยของจิตติพร ศักดิ์ณรงค์ (2554) พบว่าการนำกระบวนการ ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้แก้ไขปัญหาการ ทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาต้องอาศัย ความร่วมมือระหว่างสถาบันช่วยกันสร้างสันติ สุข และลดค่านิยมความเชื่อที่ผิดร่วมกัน

3. มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหา การทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล แบ่งเป็น 9 มาตรการ อภิปรายผลการวิจัยว่า

3.1 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างสถาบันฯ กับกลุ่มบุคคลภายนอก สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ “ประชารัฐ” ของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ ต้องการรวมเอาพลังทุกภาคส่วนทั้งภาค ประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐเข้ามาร่วมกัน เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือ ความเข้มแข็ง มั่นคง และมั่งคั่งของประเทศ

3.2 บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมทั้งความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม พฤติกรรมและบุคลิกภาพที่ ถูกต้องดีงามจากการศึกษางานวิจัยของสุดาพร สินประสงค์ (2550, หน้า 160) พบว่า การให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองเรื่องการอบรมเลี้ยง

ดูบุตรหลานช่วงวัยรุ่น เพิ่มการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการสัมผัสทางกายทำให้รู้สึกอบอุ่นผูกพันกันในครอบครัว สนับสนุนให้ลูก รู้จักควบคุมตนเอง ส่งเสริมการใช้เวลาทำ กิจกรรมอยู่กับครอบครัวมากกว่าอยู่กับเพื่อน จัดกิจกรรมให้นักเรียนกับผู้ปกครองให้มาก

3.3 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรเน้นการแก้ปัญหาด้าน พฤติกรรมและการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ผ่าน กิจกรรมหลักเช่นสุขภาพบุรุษอาชีพะ ลูกเสือ กีฬา และการป้องกัน/แก้ไขการทะเลาะวิวาท (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555)

3.4 สถาบันอาชีวศึกษาควรเข้ามามี บทบาทมากขึ้นในด้านต่างๆ จากการศึกษา งานวิจัยของสุดาพร สินประสงค์ (2550, หน้า 153) และสุภาพร พรหมศร (2554, หน้า 124) พบว่าสถานศึกษา ควรมีกิจกรรมสอนศาสนา เน้นในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมให้มาก ไม่ควรไล่นักศึกษาที่เคยก่อเหตุทะเลาะวิวาทออก แต่ควรจะร่วมมือกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดย นำนักศึกษาไปเรียนรู้ รับผิดชอบต่อสังคมจากโลกภายนอก การทำประโยชน์ สาธารณะ บริการชุมชน เช่น โครงการคาราวาน ความดีอาชีวศึกษาพัฒนาสังคม กิจกรรมอาสา พัฒนาการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่อชุมชน กิจกรรมค่ายพัฒนา และกิจกรรมด้านกีฬา

3.5 ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาทั้ง ของรัฐและเอกชน อธิบายโดยชมพูนุช บัวบังศรี (2558, พฤศจิกายน 18) ให้สัมภาษณ์หลัก ปฏิบัติงานและเทคนิคของผู้บริหารที่ดีคือมีความจริงใจ ยอมรับว่า มีปัญหาและป้องกัน แก้ไขอย่างเอาใจจริงเอาใจต่อเนื่อง มีปฏิสัมพันธ์ที่

ดีทั้งภายในและภายนอก สร้างและเน้นให้ความสำคัญกับ “เครือข่ายความร่วมมือ” กับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ใส่ใจทุ่มเทในการแก้ไขปัญหา “ใจต้องสู้” “มีเจตคติ” “คิดบวก” และต้องอาศัยการประสานความร่วมมือจาก ครู อาจารย์ และบุคลากร ต้อง “ได้ใจ” ผนึกกำลังกันด้วยความ “เข้าใจและเปิดใจ” เอาใจใส่ความเป็นอยู่ของครู นักเรียนและบุคลากรทุกฝ่าย และสร้างความภาคภูมิใจในชื่อเสียงด้านดีงาม

3.6 บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และกฎหมายตามทฤษฎีป้องกันหรือการลงโทษ เพื่อข่มขู่ยับยั้ง ตามแนวคิดของ ซีซาร์ เบคคาเลีย คือ ต้องทำด้วยความรุนแรงเด็ดขาด รวดเร็ว และมีความแน่นอนในการลงโทษจะช่วยข่มขู่และยับยั้งทั้งตัวผู้กระทำผิดและบุคคลอื่นที่เห็นตัวอย่างทำให้เกิดความเกรงกลัว

3.7 การจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันอาชีวศึกษาสอดคล้องกับทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม (Theory of Crime Prevention through Environmental Design) ของ Ray Jeffery ที่มีหลักพื้นฐานว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีผลต่อการก่ออาชญากรรม นักเรียนจะเกิดความเกรงกลัวในการถูกบันทึกภาพและจับกุมโดยกล้องวงจรปิด

3.8 กระบวนการคัดเลือกและพัฒนาครูฝ่ายปกครองและครูที่ปรึกษา ซึ่ง อร่ามศรี อากาศดุล และคณะ (2554, หน้า 195) พบว่าคุณลักษณะของครูดี คือต้องรัก เมตตา และปรารถนาดีต่อศิษย์เอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า ต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ต้อง

ประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้ง กาย วาจา และจิตใจ

3.9 การแก้ไขปัญหาและการบำบัดฟื้นฟูภายหลังจากเกิดการทะเลาะวิวาท โดยนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) มาปรับใช้ จัดไกล่เกลี่ยเพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ หรือจัดทำยุติธรรมชุมชนอาชีวศึกษาทั้ง ก่อน และ หลัง เกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาท เพื่อลดความรุนแรงและจำกัดขอบเขตของปัญหาไม่ให้ลุกลาม การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลชนิด The Satir Change Model ที่เน้นค้นหาศักยภาพและจุดดีเพื่อจูงใจให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยตนเอง สอดคล้องกับ Slee (2012) ที่พบว่าในปัจจุบันออสเตรเลียและต่างประเทศให้ความสำคัญในการแทรกแซงและเน้นใช้วิธีการให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่เป็นผู้กระทำความรุนแรงและผู้เป็นเหยื่อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 เร่งนำมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้ง 9 มาตรการนี้ไปบูรณาการและปรับใช้ร่วมกันในทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นแกนหลักประสานความร่วมมือกับศาลเยาวชนและครอบครัว สถานีตำรวจ แผนกจิตเวชในโรงพยาบาล และสมาคมพัฒนา

ศักยภาพมนุษย์และจิตบำบัดแนวซาเทียร์ (Satir Thailand) เพื่อร่วมมือกันวางแผนงานปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เป็นรูปธรรม โดยเริ่มนำมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาไปใช้กับผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาจำนวน 42 แห่ง ที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีกลุ่มสถานศึกษาที่เสี่ยงต่อการก่อเหตุทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ผ่านกิจกรรม และโครงการต่างๆ คือ

- 1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อแขนงต่างๆ ในการนำเสนอและเผยแพร่ข่าวสารส่งเสริมภาพลักษณ์ทางบวกให้ปรากฏในสังคม เพื่อปรับเปลี่ยนภาพการรับรู้ของสังคม ร่วมมือจากสถาบันทางศาสนาเข้ามาช่วยจัดกิจกรรมขัดเกลา ปลูกฝัง บ่มเพาะและเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงามเพื่อให้นักเรียนมีจิตใจอ่อนโยน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 2) ให้ความรู้เพิ่มทักษะในการเลี้ยงดูและการสื่อสารกับลูกหลานวัยรุ่น
- 3) กำหนดเป็นนโยบายสร้างความปรองดองสมานฉันท์ระหว่างสถาบันที่มีตำนานหรือเคยมีปัญหาขัดแย้งผ่านโครงการ “ค่ายเตรียมนักเรียนอาชีวศึกษา” โครงการสุขภาพบุรุษอาชีวะ
- 4) มีกิจกรรมละลายพฤติกรรมสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยจัดทำค่ายเพื่อความปรองดอง เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างจิตอาสา และการ “แบ่งปัน” กิจกรรมกีฬา กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมเยี่ยมชมทัศนสถาน ฝึกให้นักเรียนรู้จัก “คิดเป็น” ปรับเปลี่ยนเจตคติ ความเชื่อ และสร้างค่านิยมที่ถูกต้องปรับเปลี่ยนอัตมโนทัศน์ (Self Concept) คือ การมองตนเองในด้านบวก

สร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) 5) ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนต้องยอมรับและให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง 6) มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับผิดชอบปัญหานี้โดยตรง เข้มงวดกวดขันตรวจตราการพกพาอาวุธ มีการลงโทษทั้งจำทั้งปรับเรื่องการพกพาอาวุธ ให้เด็ดขาดและรุนแรงขึ้น 7) การแก้ไขปัญหาและบำบัดฟื้นฟู ขอความร่วมมือไปยังผู้ประนีประนอมที่เชี่ยวชาญในด้านการไกล่เกลี่ยเชิงสมานฉันท์ จากศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำและการประสานการประชุมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาบำบัดฟื้นฟูเด็กเยาวชนและครอบครัว (The Counseling and Conferencing Center) ในศาลเยาวชนและครอบครัวในเขตรับผิดชอบ ซึ่งใช้วิธีดำเนินการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ชนิด The Satir Change Model หรือ Satir Transformational Systemic Therapy (STST) ที่พยายามค้นหาจุดดี ความสามารถและศักยภาพภายในตัวบุคคล 8) การจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันอาชีวศึกษาให้สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อยไม่มีมุมอับลับตา ติดตั้งกล้องวงจรปิดจะเป็นการป้องปรามและช่วยบันทึกเหตุการณ์บ่งบอกรูปพรรณสัณฐานของผู้ก่อเหตุ เพื่อติดตามตัวมาดำเนินคดี และ 9) กระบวนการคัดเลือกและพัฒนาครูฝ่ายปกครองและครูที่ปรึกษาครูต้องสร้างครูที่มีจิตสำนึกทำหน้าที่เป็นทั้งพ่อและแม่คนที่สอง เป็นที่พึ่งพาของลูกศิษย์ เช่นในอดีต จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสรรหาและคัดเลือก “ครู” ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพช่างและต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครู มีใจรัก เมตตาและสงสารเด็กด้วยความจริงใจ ทั้งยังต้องแสดงออกถึงความรัก ความ

ห่วงใยและความปรารถนาดีเพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจยินดีเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาและความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

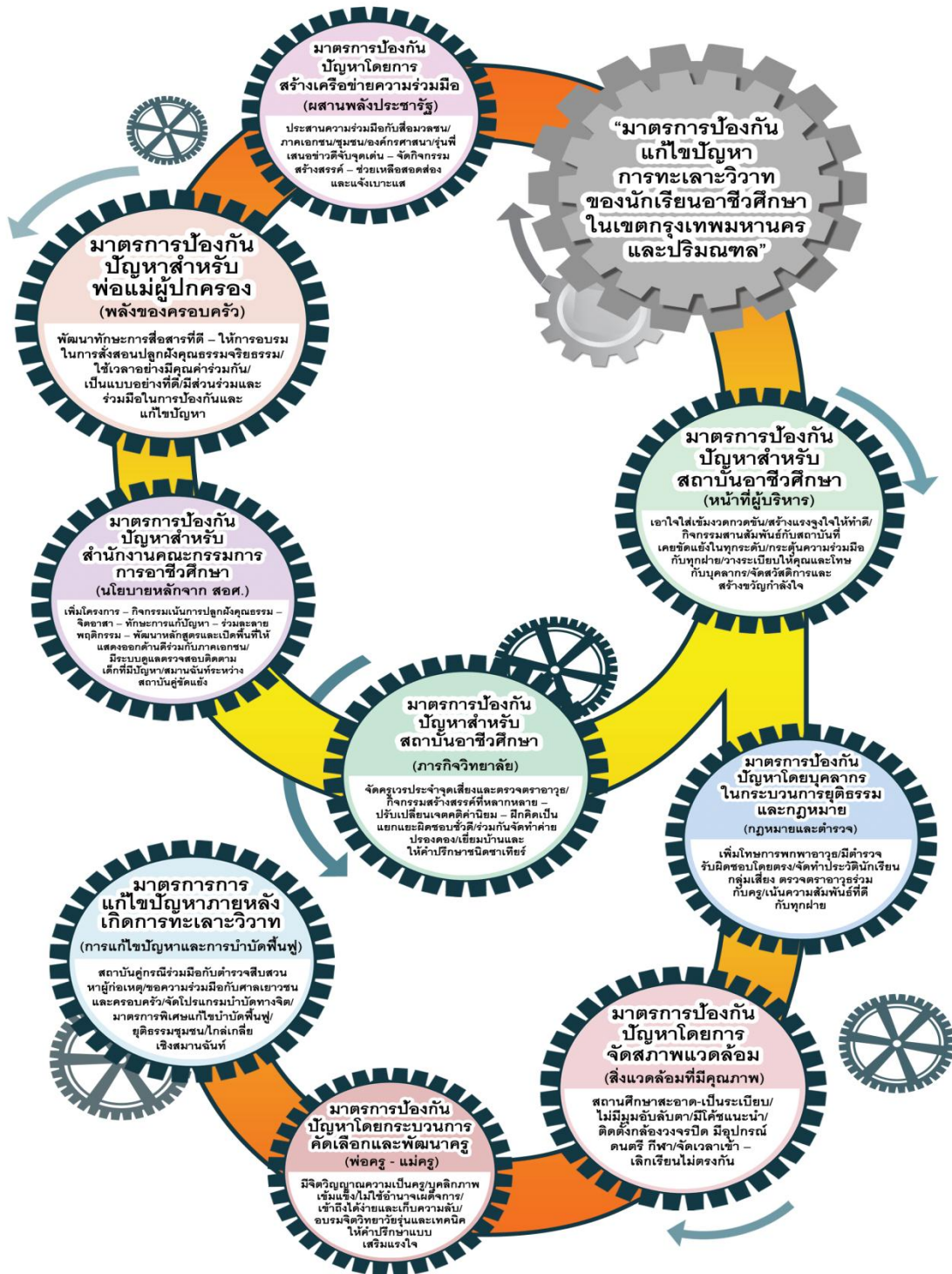
2.1 ควรศึกษาเจาะลึกเป็นกรณีศึกษาถึงแนวทางและมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา (Best Practice) จากสถาบันอาชีวศึกษาที่เคยมีปัญหาการทะเลาะวิวาทอยู่ในระดับรุนแรงย้อนหลังไป 5 ปี แต่ปัจจุบันสามารถป้องกันและแก้ปัญหาให้ลดน้อยลงและในบางแห่งสามารถยุติปัญหาการทะเลาะวิวาทได้ เช่น วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม และวิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง เป็นต้น

2.2 จัดทำการวิจัยเชิงทดลอง ด้วยการนำมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาไปทดลองใช้จริงจริงและครอบคลุมต่อเนื่องเป็นระยะ 2-3 ปี ในสถาบันอาชีวศึกษาตามบัญชีรายชื่อกลุ่มเสี่ยง 42 แห่ง โดยพิจารณาคัดเลือกสถาบันด้วยความสมัครใจ ดูจากความพร้อมและการเอาจริงเอาจังของผู้อำนวยการและคณะครูเป็นเกณฑ์ โดยรัฐบาลต้องให้การสนับสนุนทรัพยากรเป็นกรณีพิเศษ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้มอบทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทบัณฑิตศึกษา ประจำปี 2558 (ตามสัญญาับทุนอุดหนุนการวิจัยที่ กบง. /2558 04-15)

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ตันสุวรรณนนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักดุษฎีนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภาศิริ สุวรรณานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมดุษฎีนิพนธ์ พร้อมด้วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.จิรนิติ หะวานนท์ (อดีตรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ผู้เชี่ยวชาญภายนอก

ภาพที่ 1 มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (สรุปและวิเคราะห์โดยผู้วิจัย, 2560)

เอกสารอ้างอิง

ชมพูนุช บัวบังศรี. 18 พฤศจิกายน 2558.

สัมภาษณ์. อดีตผู้อำนวยการ
วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม.

ฐิติพร ศักดิ์ณรงค์. (2554). การนำกระบวนการ

ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้
แก้ปัญหาการทะเลาะวิวาทของ
นักเรียนนักศึกษาในระดับ
อาชีวศึกษา. ปรินญาศิลปศาสตร์
มหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม)
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทิตติพงษ์ สุทธิรัตน์. (2550). ทศนคติที่มีต่อ

พฤติกรรมทะเลาะวิวาทระหว่าง
สถาบันของนักเรียนระดับ
อาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการ
การสื่อสาร ภาครัฐและเอกชน)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและ

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS
และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 13).
กรุงเทพฯ: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง
แมสโปรดักส์ จำกัด.

พรชัย ชันดี. (2553). ทฤษฎีอาชญาวิทยา

หลักการงานวิจัยและนโยบาย
ประยุกต์. กรุงเทพฯ: สุเนตรฟิล์ม.

ยิ่งภัสสร พิมพ์สัย. (2555). ศึกษาสภาพปัญหา

และแนวทางแก้ไขปัญหาการทะเลาะ
วิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาใน

เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง.

รุจิราพร หงส์ทอง. (2550). การจัดทำ

ฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อ
การเฝ้าระวังและเตือนเหตุการณ์
ทะเลาะวิวาทของนักเรียนระดับ
อาชีวศึกษา เขตมีนบุรี

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิกิพีเดีย. (2558). ลำดับขั้นความต้องการ

ของ มาสโลว์. ค้นข้อมูล 2558 จาก
<https://th.wikipedia.org/wiki>.

สมภพ เรืองตระกูล. (2551). ตำราจิตเวชเด็ก

และวัยรุ่น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
เรือนแก้วการพิมพ์.

สุกัลยา อนุชิตไพสิน. (2527). การสร้าง

แบบทดสอบวัดความก้าวร้าวสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.

ปริญญาโทศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต (การวัดผลการศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

สุดาพร สิ้นประสงค์. (2550). สาเหตุและ

แนวทางแก้ไขปัญหาการทะเลาะ
วิวาทของนักเรียน นักศึกษา ระดับ
อาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรม

ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ธนบุรี.

- สุภชา พรหมศร. (2554). การมองเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการรื้อฟื้นความดีอาชีวศึกษาพัฒนาสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โสภา ชูพิกุลชัย ชปีลมันท์. (2548). บุคลิกภาพและพัฒนาการแนวโน้มสู่การมีพฤติกรรมปกติหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ. (2553). แรงกระตุ้นนำสู่การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน งานวิจัยคณะกรรมการวิจัยและติดตามผล. กรุงเทพฯ: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). การกิจและนโยบาย. ค้นข้อมูล 2555 จาก [http://www.vec.go.th/Default.aspx?ta bid=87\(2559\)](http://www.vec.go.th/Default.aspx?ta bid=87(2559)).
- สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. (2559). คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 30/2559 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน และนักศึกษา. ค้นข้อมูล 2559 จาก <http://www.ratchakittha.soc.go.th>.
- อภิัญญา ดิสสะมาน. (2558, มกราคม-มีนาคม). แนวนโยบายการแก้ไข พันธนาการแห่งความขัดแย้งและความรุนแรงของนักศึกษาใน สถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 17(1), 150-161.
- อร่ามศรี อาภาอดุล, อัครรัตน์ พูลกระจ่าง, และราตรี ศิริพันธ์. (2554). *มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อัมณพ ชูบำรุง และอุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2555). *อาชญากรรมและอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Caron, A.F. (1998). When our children commit violence. *Juvenile delinquency and justice*, 20, 69 – 71.
- Hair, J.F., Black, W.C. & Babin, B.J. (2010). *Multivariate Data Analysis A Global Perspective: Pearson Education*. New Jersey: U.S.A.
- Lahey, B.B. (2007). *Psychology: An introduction* (9th ed). New York: Wm. C. Brown.
- Patterson C. J. (2008). *Child Development*. Boston: McGraw-Hill.

Slee, P.T. (2012). Bullying: Health concerns of Australian secondary school students. *International Journal of Adolescence and Youth*. Published online: 27 Mar 2012.

Swanson, C.R., et al. (2010). **Criminal Investigation** (9th ed). U.S.A.: McGraw - Hill.

World Health Assembly. (1996). *Prevention of violence: public health priority*. Geneva: World Health Organization.